

सवारीसाधनमा अनावश्यक भीडभाड नगरौं । मादक पदार्थ सेवन गरी सवारी साधन नचलाऔं । दुर्घटनाबाट आफू पनि बचाउं र अरुलाई पनि बचाऔं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

भाइटीकाको साइत १०:५१ बजे

काठमाडौं, कात्तिक २६। यस वर्ष तिहारको भाइटीकाको उत्तम साइत कात्तिक २९ गते बिहान १०:५१ बजे परेको छ ।

नेपाल पाञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समितिका कार्यकारी निर्देशक सोमवार एक विज्ञप्ति जारी गरेर भाइटीकाको शुभ साइतबारे जानकारी दिएका हुन् । हिन्दू धर्मावलम्बीमा तिहारको भाइटीकाको दिन विदीवहिनिले दाजुभाइलाई टीका लगाइदिएर दीर्घायुको कामना गर्ने प्रचलन छ । टीका लगाउन साइत हेर्ने चलन रहेको छ । तर, साइतमा टीका लगाउन नप्याउनेहरूले साँफसम्म लगाउने प्रचलन पनि रहेको छ ।

प्रतिबन्धित माला खुलेआम बिक्री

भापा, कात्तिक २६। सरकारले तिहार तथा छठ पर्वमा प्लाष्टिकका फूल र यसका माला बेच्न निषेध गरेको छ । वातावरण विभागले एक सूचना जारी गर्दै तिहारमा प्लाष्टिकका खेलौना तथा फूल बेच्न पूर्णरूपमा प्रतिबन्ध लगाएको हो । तर, भापाका बजारमा खुलेआम यस्ता सामग्री बिक्रीवितरण हुँदा समेत नियमनकारी निकाय बेखबर जस्तै बनेको छ ।

प्लाष्टिकका फूल र यसका माला जन्म सामग्री बेचेको पाइएमा सरकारले त्यस्ता बिक्रेतालाई एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवानाका साथै कारवाही गर्ने सार्वजनिक सूचना जारी गरेपनि कार्यान्वयन नहुँदा भापासहित पूर्वका बजारमा खुलेआम यस्ता सामग्री बिक्री भइरहेका छन् । यसअघि नै साउन १ गतेदेखि वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गतको वातावरण विभागले प्लाष्टिकजन्य फूल गुच्छाको उत्पादन, आयात, बिक्रीवितरण वा भण्डारण गर्न पूर्णरूपमा रोक लगाइसकेको छ । तर, बजारमा यस्ता सामग्रीको बिक्री खुलेआम भइरहेको छ । विभागद्वारा जारी सूचनामा तिहार र छठ जस्ता पर्वहरूमा प्लाष्टिकजन्य फूलमाला प्रयोग नगर्न आग्रह गर्दागर्दै पनि बजारमा बिक्रीवितरण गरेको अनुगमनमा भेटिएमा तत्काल एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना उल्लेख छ ।

सरकारको निर्णय विपरित कुनै कार्य गरेको पाइएमा वातावरण संरक्षण ऐनको दफा २२ को उपदफा (४) को खण्ड (क) वा (ख) बमोजिम १५ हजारदेखि २० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुने र सोही ऐनको दफा ४१ को

उपदफा (२) बमोजिम विभागका महानिर्देशकबाट एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना हुने जनाइएको छ ।

त्यसो त नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को बजेट मार्फत नै ४० माइक्रोनभन्दा पातलो प्लाष्टिकका भोला उत्पादन, बिक्रीवितरण र प्रयोगमा प्रतिबन्ध लागू गर्न नेपाल सरकारको नाममा आदेश नै दिएको थियो । तर, न त प्लाष्टिकका ४० माइक्रोनभन्दा पातलो भोला बिक्रीमा प्रतिबन्ध लाग्यो न त फूलका माला र गुच्छा बेचबिखन नै रोकियो ।

प्रतिबन्धलाई प्रभावकारी पालना गराउन कार्यान्वयन योग्य कार्ययोजना तयार गरी प्लाष्टिक भोलाको उत्पादन, आयात, बिक्रीवितरण र प्रयोगमा देशभर प्रतिबन्ध लागू गर्न नेपाल सरकारको नाममा आदेश नै दिएको थियो । तर, न त प्लाष्टिकका ४० माइक्रोनभन्दा पातलो भोला बिक्रीमा प्रतिबन्ध लाग्यो न त फूलका माला र गुच्छा बेचबिखन नै रोकियो ।

प्लाष्टिकको भोला (नियमन तथा नियन्त्रण) निर्देशिका, (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

भारतबाट सयपत्री ल्याउन प्रतिबन्ध

मेचीनगर, कात्तिक २६। भारतीय सयपत्री फूलको मालाको आयातमा प्रतिबन्ध लगाइएपछि नेपाल प्रवेशको पूर्वीद्वार काँकराभेट्टा नाकामा चेकजाँचलाई कडा पारिएको छ ।

नेपालमा मागको ८० प्रतिशत फूल स्वदेशी उत्पादनले नै धान्ने भएपछि सरकारले अर्को सूचना जारी नभएसम्म भारतबाट फूल आयात गर्न प्रतिबन्ध लगाएको छ ।

यस वर्षको तिहार लक्षित गरेर सरकारले भारतीय फूलको आयातमा प्रतिबन्ध लगाएको हो । तिहारलाई चाहिने फूलको माग स्वदेशी उत्पादनले धान्न सक्ने भएकाले पुष्प विकास केन्द्रको सिफारिसमा आयातमा सरकारले प्रतिबन्ध लगाइएको हो । तिहारमा अत्यधिक मात्रामा सयपत्री फूलको मालाको माग हुन्छ ।

सबैभन्दा बढी माला तथा फूल खपत हुने चाड तिहारमा आन्तरिक उत्पादनले नै माग माग धान्न सक्ने भएकाले सयपत्री फूलको माला आयातमा प्रतिबन्ध लगाइए पछि नाकामा चेकजाँच कडाई गरिएको मेची भन्सार कार्यालय काँकराभेट्टाले जनाएको छ ।

भारतीय बजारबाट खरिद गरी ल्याइएका सयपत्री (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

देउसी भैलो खेल्ने

समय तोक्नु सही कि गलत ?

काठमाडौं, कात्तिक २६। तिहार लागेसँगै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूले सूचना निकालेर देउसीभैलोको लागि समय तोक्ने काम गरिरहेका छन् ।

सुरक्षाको कारण देखाउँदै अधिकांश जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूले वेलेका १० बजेसम्म मात्र देउसीभैलो खेल्न पाउने नियम लगाएका छन् । जिल्ला प्रशासन कार्यालय ललितपुरले शुक्रबार साँफ सूचना जारी गर्दै १० बजेसम्म मात्र देउसी खेल्न भनेको छ । ताप्लेजुडमा पनि राति १० बजेसम्म मात्र देउसीभैलो

खेल्न पाउने भनिएको छ । जिल्ला प्रशासन कार्यालयले बुधवार सूचना जारी गर्दै आफूले खुसियाली मनाउँदा अन्य व्यक्ति, टोल, छिमेक, समुदाय र सार्वजनिक जीवनमा असर नपर्ने गरी मनाउन निर्देशन दिएको हो ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय लमजुङले राति १० बजेपछि देउसीभैलो खेल्न प्रतिबन्ध लगाएको छ । प्रमुख जिल्ला अधिकारी रामकृष्ण अधिकारीले विहान ७ बजेदेखि राति १० बजेसम्म मर्यादित तवरले र शान्ति सुरक्षामा असर नपर्ने गरी देउसीभैलो खेल्न भनेका छन् ।

रातिमा रक्सीको सेवन बढी हुन सक्ने, भै-भगडा हुन सक्ने र यसले घटना दुर्घटना भएर ज्यान समेत जान सक्ने भएकाले रातिको समय देउसीभैलो खेल्न प्रतिबन्ध लगाएको प्रिजअ अधिकारीले बताए ।

त्यस्तै मकवानपुर प्रशासनले ९ बजेपछि देउसीभैलोसहित अन्य मनोरञ्जनका गतिविधि बन्द गर्न निर्देशन दिएको छ । मकवानपुरका निमित्त प्रमुख जिल्ला अधिकारी फरेन्द्रप्रसाद (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

हजका लागि आवेदन दिने म्याद मंसीर १० सम्म

काठमाडौं, कात्तिक २५। नेपाल हज समितिको सचिवालयले यसपालि सन् २०२४ (हज १४४५)को हजयात्राका लागि आवेदन दिने म्याद थप गरिएको छ ।

हजयात्रामा जानका लागि इच्छुक नेपाली इस्लाम धर्मावलम्बीलाई आवेदन दिनका लागि यही कात्तिक २२ गतेसम्मको म्याद रहेकामा त्यसलाई थप गरेर मंसिर १० सम्म पुऱ्याइएको नेपाल हज समितिका कार्यवाहक अध्यक्ष मकबूल मियाँले जानकारी दिनुभयो ।

अध्यक्ष मियाँले आवेदन दिन छुट भएका नेपाली मुस्लिम समुदायबाट यस वर्ष विगतका वर्षभन्दा छिटो हजको आवेदन खुलेकाले आवेदनको समय थप गर्न माग भएको हुँदा नेपाल हज समितिको निर्णयानुसार आवेदन दिने अवधि थप गरेर मंसिर १० सम्म तोकिएको उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

इच्छुक आवेदकले आवेदन फाराम नेपाल हज समितिको

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

हार्दिक शुभकामना

शुभ दीपावली, छठ तथा नेपाल सम्वत् १९४४को शुभ अवसरमा हाम्रा समस्त पाठक, विज्ञापनदाता, लेखक एवम् शुभचिन्तकहरूमा सुख, शान्ति र समृद्धिका लागि हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

श्री अन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

तथा पूर्वाञ्चल दैनिक परिवार

purwanchaldaily.com

प्रधान कार्यालय विर्तामोड-१, (भापा)

सूचना: तिहार बिदाका कारण पूर्वाञ्चल दैनिक पत्रिकाको आगामी अंक मंसिर १ गते शुक्रबारबाट नियमित प्रकाशन हुने जानकारी गराउँदछौं ।

- व्यवस्थापक

देउसीभैलो : बलिराजको प्रसंग किन आउँछ ?

देउसीभैलो गीतको उत्पत्तिबारे धेरैले धेरै थरी अनुमान लगाएका छन् । हामी त्यसै आफ्नै, बलि राजाले पठाए' भन्ने पंक्तिका आधारमा हिन्दू मिथकका राजा बलि र मगर राजा बलिहाड यो गीतका पात्र हुन् कि भन्ने अनुमान गरिन्छ । जुम्लामा भने खस राज्यकालका जुम्ली राजा बलिराज कन्याल शाहीले देउसीभैलो खेल्ने परम्परा शुरु गरेको मान्यता अझै पनि पाइन्छ ।

१४औं शताब्दीको अन्त्यतिर सन् १३९८ आसपास बलिराज जुम्लाका राजा बनेका थिए । यिनकै शासनकालमा जुम्लाको खस राज्यले एक कुख्यात मुसलमान लडाकूको फौजसँग सामना गर्‍यो । यसै युद्धपछि जनताबाट कर उठाउन बलिराजले देउसीभैलो खेल्न लगाएको केही इतिहासविद्हरू बताउँछन् ।

२०७४ को तिहारमा तिलोत्तमा, रुपन्देहीको रोटीरी क्लबले आयोजना गरेको देउसीभैलो कार्यक्रम । 'खस जातिको इतिहास' पुस्तकका लेखक एवम् इतिहासविद् बालकृष्ण पोखरेलले निधनको केही समय अघि बताएका थिए- 'लडाईमा बलिराजका छोरा बत्सराजले शत्रुलाई छक्क पारे । अन्त्यमा सबै फौज मारिँदा एकलो बत्सराज खडा रहे । 'मनुभन्दा अगाडि तँलाई के चाहिन्छ ?' भनेर सोझा 'मलाई तरवार पत्केर मुसलमानको सबभन्दा बहादुर नेतासँग युद्ध गरेर मनुं छ ।

जसरी म भुईंमा छु त्यसरी ऊ पनि भुईंमा ओर्लियोस् र मलाई मारोस् । एकैले सबैभन्दा भने दश जना आए पनि हुन्छ' भनेर भने । यसो भनेपछि आक्रमणकारी छक्क पच्यो । कस्तो बहादुर रहेछ भनेर ओर्लेर अंकमाल गरेर मीत लगायो । र मीतज्यूलाई घर फर्किनका लागि बाटो खर्च जुटाउन बलिराजले आफ्नो राज्यभर चन्दा उठाउन पठाए ।

पोखरेलले आफूले यो किस्सा अरवी र फारसी पुस्तकमा पाएको तर लिपि दोषका कारण बत्सराजको नाम बहुरूज हुन गएको पनि बताएका थिए । बलिराजवारे कर्णालीमा धेरै किंवदन्ती सुनिन्छ, तर उनको यो युद्धको किस्सा भने नेपाली इतिहासका दस्तावेजमा भेटिँदैन । 'खस साम्राज्यको इतिहास' पुस्तकमा पोखरेलले बत्सराज कन्यालवंशीहरूको उपमा भएकाले बत्सराज र बलिराज बाबु-छोरा नभएर एकै पात्र पनि हुनसक्ने लेखेका छन् ।

पोखरेलका अनुसार बलिराजले सामना गरेका ती कुख्यात लडाकू तैमूर थिए । बलिराजको शासनकाल शुरु हुँदा अर्थात् मझौल थोडा तैमूरले भारतमा विध्वंस मच्चाइरहेका थिए । तैमूर-इ-लङ्ग र 'तैमूर द लेम' अर्थात् लङ्गडो तैमूर भनिने ती लडाकू भारत विजय गर्ने उद्देश्यले हाल उज्बेकिस्तानमा पर्ने समरकन्दबाट आएका र दिल्लीलाई ध्वस्त बनाएर उत्तरतिर लागेका थिए ।

तुर्की भाषामा लेखिएको 'मल्फजत इ तैमूरी' नामक पुस्तकलाई तैमूरको आत्मकथा मानिन्छ । अरू कसैले लेखे तापनि तैमूरकै बनाइ समेटिएको 'जफरनामा' मा आधारित भएर यो पुस्तक लेखिएको यसका अनुवादक बताउँछन् ।

सन् १३९८ मा दिल्लीको विनाशपछिका घटनालाई तैमूरले पुस्तकमा यसरी वर्णन गरेका छन्- 'शिवालिक पहाडको मुनि ठूलो संख्यामा अधर्मीहरू जम्मा भएका छन् भन्ने मैले सुनें । मैले आफ्ना सैनिकलाई त्यतैतिर लाग्ने आदेश दिएं । ती मध्ये एउटा पहाडी उपत्यकामा बहुरूज नामका एक जना राई थिए । उनको सेनाको संख्या र साँघुरो उपत्यकामा बलियो भू-बनोटका कारण उनी अरू पहाडी सरदार भन्दा उत्कृष्ट थिए, खासमा हिन्दुस्तानमै उत्कृष्ट थिए । म आफ्नो खबर पाएर उनले आफूलाई बलियो बनाउन राम्रो तयारी गरेका थिए । म प्रति शत्रुभाव राख्ने देशभरका राईहरू उनको नेतृत्वमा जम्मा भएका थिए । आफ्ना सैनिक र समर्थक, उपत्यका र वासस्थानको उँचाइ माथि विश्वास राख्दै उनले पछि नहट्टी मसँग लड्ने निर्णय गरेका थिए । मैले भने उनलाई आक्रमण गरेर शिवालिक पर्वत माथि विजय गर्ने मनसुवा बनाएँ ।'

कसैले हरिद्वार त कसैले मोहनदर्रा उपत्यका भनेर पहिचान गरेको यो ठाउँमा त्यसपछि के भयो भन्ने

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

कांग्रेसले छान्यो ५५ जना महासमिति सदस्य

भापा, कात्तिक २६। नेपाली कांग्रेस भापाले जिल्लाका पाँच वटै निर्वाचन क्षेत्रका लागि महासमिति सदस्य चयन गरेको छ।

नेपाली कांग्रेस भापाका अनुसार क्षेत्र नम्बर १ मा विमल आचार्य, केशवराज पाण्डे, राम कट्टेल, अशोक कुमार पोखरेल, मणिकुमार उप्रेती, गुर्गा खतिवडा, उशा गुरुङ, तेजप्रसाद चम्लगाई, चन्द्रकला भट्टराई, प्रेम सम्प्रासाद र डम्बरकुमारी थापा चयन भएका छन्।

यता भापा क्षेत्र नम्बर २ बाट जलकुमार गुरुङ, गोपाल कुमार बस्नेत, उद्व थापा, सुधिरकुमार शिवाकोटी, दिपेन्द्रप्रसाद ढकाल, सीता पौडेल, उमा शिवाकोटी, अनुजकुमार खड्का, भुमादेवी घिमिरे, दीपक तामाङ र राधा सुब्बा चयन भएका छन्।

भापा क्षेत्र नम्बर ३ बाट गणेश पोखरेल, टिकाराज कट्टवाल, मोहन महंजन, रामप्रसाद दुवाल, विजय रिजाल, उर्मिलाकुमारी गौतम, लता कार्की, नवीन विमली, शर्मिला अधिकारी, भूमिप्रसाद राजवंशी र कृष्णकली राजवंशी चयन भएका छन्।

भापा क्षेत्र नम्बर ४ बाट सीताराम भट्टराई, देवकुमार थेवे, उत्तमबहादुर चम्लगाई, भक्तिप्रसाद सिटौला, एकराज उप्रेती, कविता घिमिरे बस्नेत, धनमाया चिमरिया, खड्गबहादुर कार्की, अञ्जुदेवी थपलिया, मचिन्द्र शर्मा र सीता थेवे चयन भएका छन्।

उता क्षेत्र नम्बर ५ बाट हुकुमसिंह राई, मेदनीप्रसाद सिटौला, सुरेश सुब्बा, अनिलकृष्ण प्रसाई, रोहितकुमार शाह, रेगिना भट्टराई प्रसाई, लक्ष्मी वाहकोटी, डा. नेत्रबहादुर बुढाथोकी, मन्दरा चिपेरिया पौडेल, आइन्द्रविक्रम केरुङ र फूलवती राजवंशी चयन भएका छन्।

‘कोशी प्रदेशले स-साना टुक्रे योजना ल्याउँदैन’

मोरङ, कात्तिक २६। मुख्यमन्त्री केदार कार्कीले कोशी प्रदेशले रु. २५ लाखभन्दा कमका विकास आयोजना नल्याउने बताएका छन्।

मोरङको पथरीशनिश्चरे-४ स्थित गणेश अम्बिका प्रतिष्ठानको सामुदायिक भवन शनिवार शिलान्यास गर्दै उनले प्रदेश सरकारले ठूला विकासका आयोजनामा मात्र ध्यान दिने बताए। उनले भने- ‘कम बजेटका आयोजना स्थानीय सरकार र ठूला आयोजना प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन हुँदा छिटो आर्थिक समृद्धि हुन्छ। सङ्घाट आएको टुक्रे योजनाका बजेट दुरुपयोग हुने गरेको छ।’

समाजका लागि निःस्वार्थ उपलब्धिमूलक काम गरी परिणाम देखाउने काम गर्न मुख्यमन्त्री कार्कीले आग्रह गरेका छन्। प्रदेश सरकार भौतिक विकास सँगसँगै

मानवीय विकासको लक्ष्यमा लागेको जनाउँदै यस कार्यमा साथ दिन जनतासँग आग्रह गरे।

कार्यक्रममा पथरीशनिश्चरे नगरप्रमुख मोहनप्रसाद तुम्बापोले मनमोहन गान्धी मार्ग र पथरी डायनिग्या सडकखण्डले अझै पूर्णता नपाएको जानकारी गराए। उनले भने- ‘योजना अलपत्र भएका कारण जनताले सास्ती खेप्नु परेको छ। जनताको स्वास्थ्यमा समस्या उत्पन्न गराएको छ। सर्वसाधारणले वर्षामा हिलो र हिउँदमा धुलोको समस्या खेप्दै आउनुपरेको छ।’

नगर प्रमुखले भारतको सिक्कीबाट सुनवर्षी नगरपालिका, पथरीशनिश्चरे हुँदै मिक्लाजुड पाँचथर जोड्ने सडक निर्माणमा पनि चासो राखिदिन अनुरोध गरे। कार्यक्रममा मोरङ क्षेत्र ३ (१)का प्रदेशसभा सदस्य

मानवहादुर लिम्बू, प्रदेश सरकारका सहरी तथा भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयका इन्जिनियर अजय श्रेष्ठसमेतको उपस्थिति थियो। गणेश अम्बिका प्रतिष्ठान अध्यक्ष पशुंगम कार्कीको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रममा वडा नं. ४ का वडाध्यक्ष लोककिरण न्यौपानेले वडाका गतिविधिवारे जानकारी दिएका छन्।

सो भवन निर्माणका लागि सोही वडा निवासी गणेश भण्डारी र अम्बिका भण्डारी दम्पतीले आफ्नो निवृत्त इच्छाको सम्मानमा पाँच कठ्ठा जमिन दान गरेका छन्। उक्त भवन जीपी विल्डर्स कम्पनीले रु. एक करोड ४४ लाख ६९ हजार ९३ मा निर्माण सम्पन्न गर्ने सम्झौता गरेको छ। दुई तले भवनको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन रु. सात करोडको तयार भएको थियो।

‘दिमाग खराब’ मा निश्चल किन ?

निश्चलले निर्देशनमा कमब्याक गरेको फिल्म ‘दिमाग खराब’ (शुक्रबारबाट प्रदर्शित)मा पनि विशेष भूमिकामा अभिनय गरेका छन्।

अर्थात् उनले आफैलाई एक्सन-कट गरेका छन्। फिल्ममा उनले निभाएको चरित्रले कथालाई रोमाञ्चक बनाउँछ। र, नयाँ मोड दिन्छ। यद्यपि, आफ्नै चरित्रलाई स्थापित गर्न उनी चुकेका छन्। यसका बावजुद पनि उनको इन्ट्री हुँदा हिरोकै महशुस गराउँछ।

बुकिए अनुसार उक्त रोल आफै गर्न सोचमा उनी थिएनन्। स्रोतका अनुसार, त्यसका लागि उनले ‘लुट’ अभिनेता सौगात मल्ललाई सोचेका थिए। तर, उनको अन्य फिल्ममा व्यस्तताका

कारण निश्चल आफैले काम गर्न निर्णय गरे। भूमिका सानो भएको कारणले निर्देशनमा असर नगर्ने निष्कर्षपछि आफूले अभिनय गरेको उनले आयोजित प्रिमियरमा पत्रकारसँग बताए।

उनले भनेका थिए- ‘स्क्रिनले अनुसार त्यहाँ आफू हुँदा ठीक हुन्छ जस्तो लागेर मात्र हो। धेरै सिन भएको भए म गर्दिन थिएँ होला। थोरै छ, यतिले सायद निर्देशकको भूमिकाबाट बाहिर उम्कन दिँदिन होला भन्ने लागेर मात्र गरेको हुँ।’

निर्देशनमा फर्किन छ वर्ष लगाएका उनी अब भने धेरै समय लगाउने पक्षमा छैनन्। नयाँ फिल्मका लागि स्क्रिप्टको काम शुरु भइसकेको उनले बताएका छन्।

देउसीभैलो ...

कुरामा इतिहासविद्हरूको मत बाँफिएको छ। तैमूरले त्यहाँबाट जितेर थुप्रै सम्पत्ति हात पारेको र धेरै महिला र बालबालिकालाई बन्दी बनाएर लगेको बताएका छन्।

तर, यो उनको आत्मकथा भएकाले त्यसमाथि संशय छ। यो युद्धपछि उनी समरकन्दतर्फ फर्केका थिए, त्यसैले उनी पराजित भएर आफ्नो भूमितर्फ लागेका थिए भन्ने पनि केहीको भनाइ छ। पोखरेलले वर्णन गरेको किस्सा अर्थात् तैमूर नेपाली लडाकुसँग प्रभावित भएर मीत लगाएको प्रसंग तैमूरको आत्मकथामा पाइँदैन।

यद्यपि बहुरज भन्ने पात्रले भने तैमूरको आत्मकथामा प्रभावशाली छाप छोडेका छन्। बहुरजसँगको मूठभेदपछि तैमूर अगाडि बढेनन्, पश्चिम फर्किन्छन्। फलतः क्रूरता र सर्वनाशकारी लुटपाटका लागि कुख्यात तैमूरको विध्वंसवाट नेपाल बच्यो।

बहुरज जोडिएको घटनाको उल्लेख नेपाली इतिहासमा नभएकाले बहुरज बलिबान नै थिए कि थिएनन् भनेर पुष्टि गर्न सजिलो छैन। भारतीय इतिहासविद्ले यो पात्रको नाम ‘ब्रह्मदेव’ भएको अनुमान गर्दै उनी कुमाउ गढवाल वा कुनै उत्तर भारतीय प्रान्तका राजा थिए कि भन्ने आकलन गरेका छन्, तर त्यस्तो कुनै बलियो ऐतिहासिक पात्र देखिँदैन।

तर ‘ब्रह्मदेव’ भन्दा ‘बलिबान’ नाम बहुरजसँग नजिक देखिन्छ। वरु, त्यस समयको शक्तिशाली खस राज्यको शरणमा कुमाउ, गढवाल, हिमाचल लगायतका राज्यहरू भएको इतिहासविद्हरू बताउँछन्। त्यसैले तिनको नेतृत्व सिंजा उपत्यकाका बलिबानले गर्नु तर्कसङ्गत देखिन्छ।

इतिहासको विश्लेषण गर्दा उत्तरी भारतमा तैमूरले गरेको आक्रमणलाई जुम्लाको खस राज्य समेतले सामना गरेको र त्यसकै लागि खर्च उठाउन ‘हामी त्यसै आएौं, बलि राजाले पठाए’ भन्ने देउसी गीत गाउनु सान्दर्भिक देखिन्छ। यद्यपि नेपाली अध्ययनले यसको पुष्टि गर्नु जरुरी छ।

‘त्यो गीतमा मानिसको मन पगाल्न घरबेटीलाई सम्बोधन गरेर लामो कारुणिक गाथा गाइन्छ। संवत् समेत रहेको त्यो गीतमा सुष्टिको शुरुआत, यम र यमुनाका कथा, बलिबानको कथा भनिन्छ र आजसम्मको कथा भनिन्छ। भैलानी महाकाव्य भनिने त्यो गीत एक रातमा गाएर सकिँदैन’-पोखरेलले बताएका थिए। यो गीत अन्तिम पटक अर्घाखाँचीमा सुनेको उनले बताएका थिए।

अर्घाखाँचीको भैलोमाथि वृत्तचित्र बनाएका प्रकाश वेल्बासे त्यहाँ निकै लामो र रमाइलो गरी भैली खेल्ने बताउँछन्। ‘पहिलो चरणमा प्रत्येक घरमा जाँदा त्यही घरको कथावस्तु बुनेर कवितात्मक रूपमा गाइन्छ र हेरेक घरमा फरक-फरक गीत गाइन्छ’-उनी भन्छन्।

उनका अनुसार, अर्घाखाँचीमा प्रायः सबै समुदायले भैली खेले पनि विशेषगरी मगर समुदायले भैली खेल्छन्। मगर समुदायको भैलीलाई गरा भैली भनिन्छ, जसमा सर्वप्रथम भैलो भर्दाएर घरबेटीलाई खुशी पारिन्छ। ‘त्यसपछि हुने सोरठीमा महिलाको भेषमा पुरुषहरू मारुनी नाच्छन र बाँसुरीको तालमा केहीबेर नाचेपछि मादलको तालमा थाल नचाइन्छ’-वेल्बासे भन्छन्- ‘अन्तिममा भैलेराहकलाई नाडलोमा बँध्ना दिएपछि उनीहरूले त्यही नाडलोलाई नचाएर आशिष दिँदै विदा हुन्छन्।’

यति युमधामसँग भैली खेल्ने मगर समुदायले भैलीको उत्पत्ति आफ्नै समुदायबाट भएको बताउँदै आएका छन्। पाल्पाका राजा बलिबानलाई लिन काल आउने भएपछि उनले प्रजाहरूसँग सबैतिर बत्ती बालेर ‘फाइलो’ अर्थात् बाँचियो भनेर गाउँदै बस्नु भनेको र त्यस्तो दृश्य देखेर काल पनि फर्केर आएको कथा मनोज घर्ती मगरले न्युज अभियान अनलाइनमा लेखेका छन्।

त्यस्तै, हिन्दू मिथकका राजा बलिबान विष्णुको वामन अवतारले ‘देउ शिर’ भनेको हुनाले उनको सम्झनामा देउसिरे भन्दै तिहारमा देउसी खेल्ने खोटाङका लोकसङ्गीतकर्मी जीतराज राईले बताएका थिए। ‘राजा बलि जनजाति थिए, त्यसैले तिहार र देउसीभैलो पनि जनजातिबाटै शुरु भएको हो’-राईको भनाइ छ।

दानवराज बलिसँग सम्बन्धित तिहारका यस्ता थुप्रै किंवदन्ती छन्। तर, ती भन्दा पनि थुप्रै ऐतिहासिक तथ्य जुम्ला राजा बलिबान कल्याणका पक्षमा देखिन्छन्। मगर र खस समुदायबीच विहेवारी चलेको हुनाले बलिबान नै मगरका पुर्खा हुनसक्ने र बलिबानको नाममा प्रख्यात भएको हुन सक्ने पनि इतिहासविद् पोखरेलको मत छ। जुम्लामा गाइने भैली गीतमा ऋतुको प्रसङ्ग जोडिन्छः

भैलेरा आया... भैलो ऋतु जुनाया... भैलो

जुम्लाकी लोकगीत विज्ञ नवकन्या तिमिल्सिना जुम्लामा पुसमा भैली खेल्ने र गीतमा शरद ऋतु समाप्त भएको जानकारी दिइने बताउँछन्। गीत संरक्षणको चिन्ता गर्दै भन्छन्- ‘हामी पुसभैलो जोगाउन लागिएका त छौं, तर आधुनिकताका कारण हाम्रो संस्कृति हराउँदै गएको छ।’

भैली मार्फत जुम्ला संस्कृति देशभर फैलेको भन्दै स्थानीयहरू खुशी छन्। जुम्लाका लोकसंस्कृतिविद् रमानन्द आचार्य जुम्ला हुँदै यो संस्कृति काठमाडौँ पुगेर देशभर लोकप्रिय भएको बताउँछन्। उनी भन्छन्- ‘बलिबानले शुरु गरेको भैली धेरैले खेलेको देखा खुशी लाग्छ।’

देउसीभैलो ...

चापागाँईले तिहारमा आफूले रमाइलो गर्दा अरुलाई असर नगर्न निर्देशन दिएको हो।

मोरङमा १० वजे रातिसम्म मात्रै देउसीभैलो खेल्न पाइने भएको छ। शान्ति सुरक्षालाई मध्यनजर गर्दै जिल्ला प्रशासन कार्यालय मोरङले १० वजेसम्म मात्र खेल्न भनेको हो। जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूले जारी गरेको सूचनामा पढाका, पढाकाउने, जुवातास-लड्डुबुजा खेल्ने, प्लाष्टिकजन्य फूलहरूको प्रयोग नगर्न भनेको छ। जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूको सूचना हेर्दा ९ देखि ११ बजेसम्मको समयसीमा तोकेको पाइएको छ।

रातिमा सुरक्षा दिने कि रोक लगाउने ?

संस्कृतिविज्ञ डा. जगमान गुरुङ भने सरकार सुरक्षाको दायित्वबाट पन्छेर देउसीभैलोलाई रोक लगाएको प्रतिक्रिया दिन्छन्। देउसीभैलो तिहारमा मात्र खेल्ने परम्परा छ। तिहारको समयमा घरघरमा गई देउसी गीत गाएर नाच गान गर्ने, घरघरीले आफूले सकेको दक्षिणा दिने चलन छ। देउसी भैलोको मौलिक महत्त्व रहेको भन्दै उनी भन्छन्- ‘समय नै तोकेर यति बेलादेखि नचले, थोरै समय राखेर खेल्न भन्नु त गलत हो। वरु देउसी खेल्ने माथि निगरानी राख्नु, सुरक्षा दिनु चाहिँ सुरक्षा निकायको दायित्व हो।’

प्रशासनले उर्दी गर्न नहुने भन्दै गुरुङ थप्छन्- ‘अनुशासनको उल्लंघन कसैले गर्छ भने उसलाई कारवाही गर्ने हो, संस्कृति जगेनासहित खेल्नेहरूलाई रोक्ने होइन। यो भनेको प्रशासनले आफ्नो कमजोरी देखाएको हो।’ गुरुङले भइकिला शैली, अमर्यादित गतिविधि, अनुशासनहीन व्यक्तिहरूलाई प्रशासनले कारवाही गर्नुपर्ने भन्दै तर त्यसलाई देखाएर संस्कृति संरक्षणको कामलाई नै बाधा गर्न नहुने बताए।

रोक लगाउन भनेको छैन : गृह

गृह मन्त्रालयले भने सुरक्षाको दृष्टिकोणले प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरूले देउसीभैलोको समय तोकेको हुन सक्ने बताएको छ। प्रवक्ता नारायणप्रसाद भट्टराईले देउसीभैलो रोक्ने योजना नभएको, तर प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरूले सुरक्षाको अवस्था हेरेर समय तोकेको बताए। ‘प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सुरक्षा अवस्था हेरेर समय तोकेको होला, तर बन्दै नलगाउने योजना छैन’-उनले भने।

काठमाडौँ महानगरले लियो १ बजेसम्मको सुरक्षा जिम्मा

बिहीवार उपत्यकाका काठमाडौँ, ललितपुर र भक्तपुरको प्रमुख जिल्ला अधिकारीसहित सुरक्षा संयन्त्रको बैठक थियो। बैठकले उपत्यकाको सबै जिल्लामा देउसीभैलो खेल्न एउटै समय तोक्ने तयारी गरेको थियो। सोही अनुसार शुक्रबार ललितपुरले १० बजेसम्म देउसीभैलो खेल्न पाउने समय तोक्यो, तर काठमाडौँले तोकेको छैन।

शुक्रबार नै काठमाडौँ महानगरपालिकाका मेयर बालेन शाहले सामाजिक सञ्जाल फेसबुकमा राति १ बजेसम्म देउसीभैलो खेल्न नगर प्रहरी मार्फत सुरक्षाको व्यवस्था मिलाएको जानकारीसहित पोस्ट गरे। उनले नगर प्रहरीले सुरक्षा दिने

भन्दै दुक्क भएर देउसी खेल्न पनि आग्रह गरेका छन्।

उक्त स्टार्टसपछि काठमाडौँ प्रशासनले देउसी खेल्ने समय तोकेको छैन। काठमाडौँ महानगरपालिकाका नगर प्रहरी प्रमुख राजुनाथ पाण्डेले नेपाल प्रहरीलाई सघाउ पुग्ने गरी काठमाडौँ महानगरभित्र पाँच गस्ती टोली परिचालन गर्ने बताएको उल्लेख गरेको छ।

‘हामीले देउसीभैलोको सुरक्षाको लागि घुम्ती गस्ती गर्ने गरी पाँच टोली परिचालन गर्दैछौं, यसको लागि नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बलसँग समन्वय गरिरहेका छौं।’

भारतबाट ...

फूलका माला तथा गुच्छा शनिवार अत्यधिक मात्रामा चेकजाँचका क्रममा नियन्त्रणमा राखिएको भन्सार अधिकारीहरूले जनाएका छन्। ‘यस वर्ष स्वदेशी उत्पादनले आन्तरिक माग धान्न सक्ने भएकोले भारतीय सयपत्री मालाको आयात अनुमतिपत्रको सिफारिस जारी गर्ने कार्य बन्द गरिएको छ’-एक जना भन्सार अधिकारीले भने- ‘इजाजतपत्र नलिई माला आयात गरेको पाइएमा कारवाही हुन्छ।’

विगतमा मौसम प्रतिकूलताका कारण नेपाली उत्पादनले मात्र धान्न नसक्ने भएकाले भारतबाट पुष्पजन्य सामग्री आयात गर्नुपर्ने बाध्यता थियो। तर, यसपाली नेपालमै पुष्पखेती राम्रो भएको छ। यस वर्ष तिहारमा भण्डै ४० लाख सयपत्री माला खपत हुने अनुमान गरिएको छ। त्यस्तै, चार लाख ५० हजार थान मखमली माला, २० हजार गोदावरी माला र ३० हजार मिक्स माला खपत हुने फ्लोरिक्लवर एसोसिएशनले जनाएको छ।

प्रतिबन्धित ...

२०६८ लागू भएसँगै पातलो प्लाष्टिकको भोलाको प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्ने प्रयास शुरु गरिएको हो।

नेपाल सरकारले वि.स. २०७२ साल वैशाख १ गतेदेखि लागू हुने गरी काठमाडौँ उपत्यकाभित्र २० इञ्च चौडाइ र ३५ इन्च लम्बाइभन्दा सानो र ४० माइक्रोनभन्दा पातलो प्लाष्टिकको भोलाको उत्पादन, भण्डारण, विक्रीवितरण र प्रयोगमा प्रतिबन्ध लगाएको थियो। सोही वर्ष वैशाख १२ गते आएको विनाशकारी भूकम्पको बहानामा त्यो निर्णय हालसम्म कार्यान्वयनमा आउन सकेको छैन।

२०७५ फागुनमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयले वातावरण संरक्षणका लागि सार्वजनिक गरेको सय बुँदे प्राथमिकतामा प्लाष्टिक भोला नियन्त्रण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता हुने उल्लेख थियो। वातावरण विभागले पनि पटक-पटक यस्ता सूचना जारी गर्ने गरेको छ। तर, ४० माइक्रोनभन्दा पातलो प्लाष्टिकको भोला प्रयोगमा प्रतिबन्ध कार्यान्वयनमा आउन सकेको छैन।

कति वटा स्थानीय तहले प्रतिबन्ध कार्यान्वयनमा ल्याएका छन्, कति वटाले ल्याएका छैनन्। देशका कुन-कुन मुख्य सहरले सरकारी निर्णय कार्यान्वयन गरेको छ कुन सहरले छैन ? भन्ने जानकारी समेत वातावरण विभागसँग छैन। प्रगति विवरण संकलन गर्ने तयारी भइरहेको वातावरण विभागले जनाएको छ।

जब कि नेपालको संविधानको धारा ३० ले प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने हकलाई मौलिक हकको रूपमा स्वीकारेको छ। १५औँ योजनाले तोकिएको मापदण्ड बाहेकको प्लाष्टिकको उत्पादन र प्रयोगमा प्रतिबन्ध, प्लाष्टिकजन्य पदार्थको पुनः प्रयोग र वैकल्पिक वातावरणमैत्री माध्यमबाट प्लाष्टिकको प्रतिस्थापन जस्ता लक्ष्यहरू हाँसिल गर्ने नीति लिएको छ।

राष्ट्रिय वातावरण नीति २०७६ मा पनि प्रदूषणजन्य प्लाष्टिकको उपयोगलाई वैकल्पिक वातावरणमैत्री माध्यमबाट प्रतिस्थापन गर्नेगरी रणनीति तथा कार्यनीति अवलम्बन गर्ने भनिएको छ। सरकारले वातावरण संरक्षणका लागि भन्दै ४० माइक्रोनभन्दा कम तौल भएक प्लाष्टिक, प्लाष्टिकजन्य फूलका गुच्छा, माला बेचन प्रतिबन्ध लगाए पनि त्यसको कार्यान्वयन हुन नसकेको हो। आयातमा प्रतिबन्ध लागे पनि प्लाष्टिकजन्य फूलका गुच्छा, माला बस्नेत करोडौँ मूल्यका सामग्री निर्वादे रूपमा भाषासहित नेपालका वजारमा खुलेआम विक्री भइरहेको छ।

SURYA PAINTS

Since 2006
"Quality Uncompromised"

“ स्वदेशी मतको स्वदेशी रंग
गुणस्तरीय उत्पादन सूर्य पेन्ट्सको पहिचान ”

#suryapaintsandchemical | suryapaintsnepal@gmail.com
@suryapaintsandchemical | www.spcsurya.com

Koshi Province Our Dealer List

<p>Valuable Customer Dealer Name: Bardan Enterprises & Traders Address: Dharan-16, Sunsari Contact Number: 9848654249/9827081739 owner name: Sirjana Bohara Ji</p>	<p>Valuable Customer Dealer Name: Kankai Traders Address: Birtamod-5, Jhapa Contact Number: 9842755405/9842759559 Owner Name: Bhupendra Baskota/Jay narayan chappagain Ji</p>
<p>Valuable Customer Dealer Name : Manokamana Hardware Store Address: Goldhap, Haldibari, Jhapa Contact Number: 9825930553/9804901500 Owner Name: Sandesh sapkota/ Trilochan Sapkota Ji</p>	<p>Valuable Customer Dealer Name : Pathibhara Devi Trade Link Address: Arjunadhara-6, Jhapa Contact Number: 9817903092/9842701635 Owner Name: Netra Prasad Bimali/Aditya Bimali Ji</p>
<p>Valuable Customer Dealer Name : Purwanchal Trade and Suppliers Address: Birtamod-5, Jhapa Contact Number: 9804929426/9862684363 Owner Name: Santosh Shah /Samir Giri Ji</p>	<p>Valuable Customer Dealer Name: Sarita Traders Address: Urbari-4, Koshi-Morang Contact Number: 9852042218 Owner Name: Sarita Ghimire Ji</p>
<p>Valuable Customer Dealer Name: Timsina Suppliers Address: Itahari-5, Sunsari Contact Number: 9849190343/9852053011 Owner Name: Arjun Timsina/ Ramesh Prasad Timsina Ji</p>	<p>Valuable Customer Dealer Name: Damak Aluminium and Steel House Address: Damak-1 Contact Number: 9808428648 Owner Name: Prakash Subba Ji</p>

DEALER Requirement AT Biratnagar west:- duhabi, khanar, jhumka, inaruwa, chakragrhathi, chatara, ATIRatnagar East:- Rangeli, Biratthok, belbari, letang, path- ari, itahara, Damak, Gauriganj, Dudhe, surunga, Bhadrapur, Buddhashanti, Fikkal, ilam, pachthar, taplejung, terathum, Dhankuta, Bhojpur

Contact Person: Santosh Lamichhane - 9748277503
Corporate Office: Kupondole, Lalitpur
Toll Free No 1660-017-7575
Subash Pokharel - 9851325395
Tel No:-01-5422432

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

शुभ तिहार

नेपाली जीवनमा तिहारको विशेष महत्त्व छ । उज्यालो पर्वको रूपमा चिनिएको तिहारलाई दीपावली पनि भन्ने गरिन्छ । यसवर्ष मुलुकमा आर्थिक मन्दी र पश्चिम नेपालमा भूकम्पीय विपदावीच तिहार मनाइदैछ । पश्चिम नेपालमा तिहारको उत्साह भन्दा पनि शोक र सन्नाटा छ । आर्थिक मन्दीले उद्योगी व्यवसायी थलिएका छन्, चाडपर्वकै बेला भएका मूल्यवृद्धिले सर्वसाधारण सेकिएका छन् । जेजस्तो परिस्थिति भएपनि वर्ष दिनको चाडपर्व मनाइन्छ नै । सबैले आफ्नो गच्छे अर्थात क्षमता अनुसार खर्च गर्नु, मितव्ययिता अपनाउनु अहिलेको आवश्यकता हो ।

यसवर्ष तिहार अर्थात यमपञ्चक अन्तर्गत दुई दिन बितिसकेको छ । काग तिहार, जुन दिनलाई धन्वन्तरी जयन्ती र धनतेरस पनि भनिन्छ-मनाइसकिएको छ । दोस्रो दिन विहान कुकुर पूजा र साँझ धनधान्यकी देवी लक्ष्मीको विशेष पूजा आराधना गरेर लक्ष्मी पूजा सम्पन्न भएको छ । माता लक्ष्मीलाई प्रशन्न पार्न सकिँए सुखसुविधा र ऐश्वर्य प्राप्त हुन्छ भन्ने मान्यता अनुसार राति अबेरसम्म देवी लक्ष्मीको विशेष पूजा गर्ने प्रचलन छ । नेपालीका घरआँगन फूल, रङ्ग, गोबर, केराका थन्बाद्वारा सिंगारिएको र बत्तीको भिल्लिमिलीले पृथ्वी नै बेहुली सरह उदीप्त हुन्छ । घर-घरमा सेलरोटी लगायतका मिष्ठान्न पकवानहरू पकाउन भ्याइ-नभ्याइ हुन्छ भने वर्षभरिको बिस्मृत, पीडा, दुःख र अभाव बिसिँएर परम्परागत भैलीको सुमधुर गीतहरू महिलाहरू गाउँ-घरमा रमाएको दृष्यको रौनक अद्भूत लाग्छ । लक्ष्मी पूजापछि राति घर-घरमा बालबालिका, युवती, महिलाहरूले समूहमा भैलो खेल्ने हाम्रो परम्पराले यस पर्वलाई अझ महत्त्वपूर्ण बनाइदिएको छ ।

तिहार अन्तर्गत तेस्रो दिन गाई तिहार मनाइन्छ । आजकै दिन करोडौं ...रौं' भएकी गौमाताको विशेष पूजा पनि गरिन्छ । वैदिक सनातन धर्ममा गाईलाई माता मानिएको छ । बालक, युवा, पौढ तथा वृद्धावस्थाका लागि अमृत सरहको दूध दिएर आमा सरहको सेवा दिने भनेर माताको सम्मान दिइएको गाईको गहुँत पनि उत्तिकै पवित्र र उपयोगी छ । चौथो दिन गोरू तिहार अर्थात् गोवर्द्धन पूजा, यसै दिन नेवारी समुदायमा म्हपूजा र नेपाल सम्बत मनाइन्छ । महाभारतको कथामा वर्णन गरिएको, पवित्र ग्रन्थ पौराणिक महत्त्व बोकेको गोवर्द्धन पर्वत, भगवान कृष्ण लगायतको सानिध्य अनुभूत गराउने यसको दिन नेपाली समाजका लागि सधैं स्मरणीय रहेको छ । पाँचौं दिन भाइटीकामा चेलीले भाइटीलाई सप्तरंगी टीका लगाउने विशेष महत्त्वको दिन हो । यो पर्व परापूर्वकालमा बहिनी यमुना र दाजु यमराजसँग जोडिएको पाइन्छ । बहिनी यमुनाले दाजु यमराजलाई विशेष सम्मान गर्दै भाइपूजा गरेको धार्मिक कथन छ । यमपञ्चकका पाँच दिन यमराजले यमुनाको घरमा बास गर्नु भन्ने धार्मिक विश्वास रहेको छ । तिहारका यी पाँच दिन इन्द्रादी दश दिक्पालले बलि राजाका लागि आभनो राज्य छाडेको कथा पनि पाइन्छ । परम्परादेखि नै तिहारले विशेष महत्त्व बोकेको छ । समग्रमा यस वर्षको तिहारले नेपालीको अनुहारमा कान्ति थपोस्, हार्दिकता बढाओस्, पीडाहरू कम गर्दै लगेस्-हार्दिक शुभकामना ।

तिहार: हरेक दिन छुट्टै महत्त्व

यस वर्ष तिहार अर्थात् यमपञ्चक अन्तर्गत पहिलो दिन काग तिहार जसलाई धनवन्तरी जयन्ती, धनतेरसका दिनले समेत चिनिन्छ, दोस्रो दिन कुकुर तिहार साँझ धनधान्यकी देवी लक्ष्मीको समेत पूजा आराधना भइसकेको छ । यमपञ्चक अन्तर्गत यस वर्ष बाँकी रहेका दिनका छुट्टै महत्त्वबारे यहाँ च

गाई पूजा

नेपालीको महत्त्वपूर्ण चाड लक्ष्मी पूजा अर्थात अर्को शब्दमा गाई पूजा पनि हो । हिन्दू वा बौद्धहरूले लागि गाई पवित्र एवम् पूजनीय जनावर हुन् ।

हिन्दू तथा बौद्ध ग्रन्थहरूले गाईलाई माता सरह मानेको छ । गाईलाई संसारका प्राणीका आमाको रूपमा पनि लिने गरिन्छ । गाईलाई माताको रूपमा पनि लिने गरिन्छ । जनावरहरूमा गौमाताको सर्वश्रेष्ठ गुण भएकाले गाईलाई नेपालमा राष्ट्रिय जनावरको रूपमा घोषित गरिएको हो । हरेक साल नेपालीको चाड तिहारमा गाईको पूजा गरिन्छ । त्यसपर्वको दिनलाई गाई तिहारो औसी भनिन्छ । हरेक हिन्दूका घर-घरमा गाईको पूजा गरिन्छ । कुनै शुभकार्य गर्दा गाईको गोबर र गहुँत चाहिन्छ । गाईको गोबरले घर लिपेर शुद्ध बनाउने चलन छ ।

गाईको गोबरमा किटाणु मात्रै क्षमता हुँदा स्वास्थ्यको लागि पनि लाभदायक मानिन्छ । वैज्ञानिक शोधबाट थाहा भए अनुसार गाईमा जति सकारात्मक उर्जा हुन्छ, अरु प्राणीमा हुँदैन । वैज्ञानिकका अनुसार गाई एकमात्र यस्तो प्राणी हो । जो अक्सिजन ग्रहण गर्छ र अक्सिजन नै छाड्छन् ।

जबकी मानिस लगायत सबै प्राणी अक्सिजन लिन्छ र कार्बनडाइअक्साइड छाड्छ । घरको आसपास गाई छ भने संक्रमण रोग, चिसो, कफ आदिको समस्या नहुने विश्वास गरिन्छ । गाईको दूध र घिउ अमृतसमान हो । दहीले पाचन यन्त्र स्वस्थ राख्छ । गौमूत्रमा यस्ता गुण हुन्छ, जसले क्यान्सर जस्ता रोग लान्न दिँदैन ।

चिकित्सा विज्ञानको अनुसार गाईको कलेजोलाई चार भागमा बाँडिन्छ । यसको अन्तम हिस्सामा एक प्रकारको एसिड हुन्छ, जो क्यान्सर रोगको जड हटाउने क्षमता राख्छ । गाईलाई लक्ष्मीको रूपमा मानेर नै आज लक्ष्मीपूजाको दिन पूजा गर्ने गरिएको धार्मिक विश्वास छ ।

गोवर्द्धन पूजा

आज गोवर्द्धन पूजा अर्थात् यम पञ्चकको चौथो दिन । काग, कुकुर गाई हुँदै आजको दिन प्राचीन कृषि कार्यमा संलग्न जीव गोरूको पूजा गर्ने गरिन्छ । कृषि प्रधान देश नेपालमा आजको दिनले आफ्नो अणुवांशिक पहिचान गुमाएर सडिबाट हल गोरूमा परिणत जीवले हाम्रो कृषि जीवनमा राखेको महत्त्वका कारण सम्झने गरिन्छ ।

भगवान् श्रीकृष्णले स्वर्गका राजा इन्द्रको क्रोधबाट गोकुलस्थित द्वारिकावासीमा आइपरेको अचिरल वर्षाबाट निम्निएको महाविपत्तिबाट बचाउन आफ्नो कान्छी औलाले गोवर्द्धन पर्वतलाई उठाएर त्यस मुनी द्वारिकावासीलाई ओत लगाएर बचाएको श्रीमद्भागवत गीतामा उल्लेख छ । भगवान् श्री कृष्णसँग आजकै दिन इन्द्रले आफ्नो क्रोधयुक्त व्यवहारप्रति खेद प्रकट गरेको र माफी मागेको पनि उल्लेख छ । आजको दिन, श्री कृष्णले आफ्नो औलाले उठाउनुभएको

त्यही गोवर्द्धन पर्वतको पूजाआजा गरिन्छ । यसरी गोवर्द्धन पर्वतको पूजाआजा गर्दा गाईवस्तु गोबरलाई नै गोवर्द्धन पर्वतको प्रतिकका रूपमा पुज्ने चलन रहिआएको छ ।

गोवर्द्धनका साथ आज गोरूको पनि पूजा गरिन्छ, र यसकासाथै आज कृषि औजारहरूको पनि पूजा गरिने दिन हो । श्रावणमा खेत जोतेर राखिएको हलो वीच-बीचमा खेतबारी खोस्यन निकालिने गरिन्छ र हलोसँगै हलगोरू पनि जोतिइरहेका हुन्छन् । आजको दिन यी हलगोरू अनि हलोको पूजा गर्ने दिन हो । हलोको तलपट्टि जमिनलाई खोस्यन धातुबाट बनेको चुच्चोलाई फाली भनिन्छ भने हलो र गोरूको काँधलाई जोड्ने काठलाई जुवा भनिन्छ । आजको दिन कृषि कार्यका यी सम्पूर्ण उपकरणहरू लगायत गोठ, पराल अथवा खानेकुरा दिइने नादी, कुटी काटने कन्चिया (गण्णसी) इत्यादीको पूजा गरिन्छ ।

प्राचीन नेपाली समाजको स्मरण गर्ने हो भने गोरू गाडा लगायतका जनावरले तान्ने गाडाहरू नै एक ठाउँबाट अर्को ठाउँ पुग्ने यातायातको प्रमुख माध्यम अनि कृषि कार्यका प्रमुख आधारहरू थिए । यी नै गोरूहरू अनि वहर कालागि आजको दिन पिठो, नुन, चोकर र पानी मिश्रित घोलका साथै चामलको पिठो र तिहुन हालेर बनेको गिलो रोटी अर्थात् वावर खान दिइन्छ ।

नेपाल संवत् १९४४

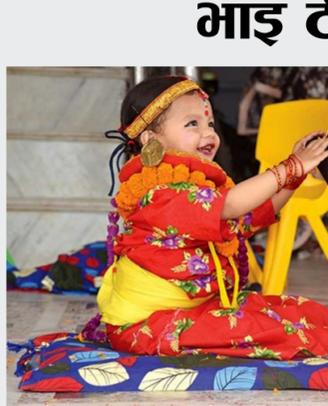
आजको दिन नेपाल उपत्यकाभित्र र बाहिर जुनसुकै स्थानमा बसोबास गर्ने नेवार समुदायले नेपाल संवत् अनुसार नयाँ वर्षको पहिलो दिन अर्थात् 'न्हूदया भिन्तुना' (नयाँ वर्षको शुभकामना आदान प्रदान) गरी जातीय एकता र पुर्ख्यौली सामा मूलिक संस्कृतिका रूपमा विकास भएको म्ह पूजालाई आफ्नो-आफ्नो परम्परागत चलन अनुसार हर्षोल्लासपूर्ण रूपमा मनाइन्छ । विशेषतः नेवार समुदायले मान्ने यो संवत् नेपालको मौलिक संवत् पनि हो ।

राष्ट्रिय विभूति शंखधर साख्वाले देशभरका जनतालाई ऋणमुक्त पारेर चलाएको संवत् नै नेपाल संवत् हो । यस उपलक्ष्यमा 'न्हूदया भिन्तुना' भन्दै देशैभरी र विदेशमा समेत भिन्तुना त्याली निकालिन्छ ।

नेपाल संवत् चन्द्रमासमा आधारित समय चक्र अथवा साल हो । विक्रम संवत्को कार्तिक शुक्ल पक्षका दिनमा नेपाल संवत्को प्रथम दिन पर्दछ । भक्तपुरका राजा राघव देवको पालादेखि चन्द्र शमशेरको पालासम्म सरकारी कार्यलयमा नेपाल संवत्को प्रचलन रहेको इतिहास छ ।

१२ वटा औंशीको एकवर्ष मापन गरिएको यस संवत्मा एउटा औंशीबाट अर्को औंसीसम्मको मापनलाई एक महिना मानिएको हुन्छ र यस संवत्मा ३५४ दिनको एक वर्ष पर्न जान्छ । नेपाल संवत् अनुसारका महिनालाई क्रमशः कछला, थिला, पोहेला, सिल्ला, चिल्ला, च्चला, बँछला, तँछला, देवला, गुंला, जला र कौला भनिन्छ ।

आधिकारिक रूपमा चलनचल्तीमा प्रयोग बढिरहेको यस संवत्लाई नेपाल सरकारले पनि आधिकारिक मान्यता दिएको छ । नेवारी समुदायमा भने यस संवत्को व्यापक प्रयोग र मापन गरिएको पाइन्छ । सबैमा नेपाल संवत् १९४४को कछला महिनामा स्वागत छ ।

न्हूदया भिन्तुना
नेपाल संवत्

भाइ टीका

तिहारको पाँचौं दिन भाइटीका पर्व दिदीबहिनीले आफ्ना दाजुभाइलाई श्रद्धा, आस्था र निष्ठाका साथ दीर्घायु, आरोग्य र ऐश्वर्य प्राप्तिको कामना गर्दै परम्परा अनुसार पञ्चरङ्गी वा सप्तरङ्गी टीका लगाई मनाइन्छ । यस वर्ष भाइटीका कात्तिक २९ गते बुधवार परेको छ ।

दिदीबहिनीले दाजुभाइलाई टीका लगाएपछि दाजुभाइले पनि दिदीबहिनीलाई टीका लगाउने गरिन्छ । दिदीबहिनीलाई पूजा गर्नाले अखण्ड सौभाग्य र ऐश्वर्य प्राप्त हुने शास्त्रीय मान्यता रहेको बताइएको छ ।

लक्ष्मी पूजाका दिन स्थापना गरिएको दियो, कलश र गणेशको पूजा गरी मूल थालीमा लेखिएको अष्टदलमा मार्कण्डेय, अश्वत्थामा, बलि, च्यास, हनुमान, विभीषण, कृपाचार्य र परशुराम गरी अष्ट चिरञ्जीवी, चित्रगुप्त, यमराज, यमुना र धर्मराज, गणपत्यादि वनस्पत्यन्त देवताको समेत पूजाआजा गरी दिदीबहिनीले दाजुभाइलाई तेलको धाराले छेकेर परम्पराअनुसार सप्तरङ्गी वा पञ्चरङ्गी टीका, मखमली, सयपत्री र गोदावरीलगायतका फूलका माला लगाइदिने गरिन्छ ।

तिहारमा सप्तरङ्गी टीका लगाउने भनी प्रचार प्रसार गरिए पनि शास्त्रीय मान्यता भने तिहारमा लगाउने टीकाको रङ्ग रातो, सेतो, पहेँलो, हरियो र नीलो गरी पाँचवटा उल्लेख गरिएको छ । टीका लगाइदिनेपछि दिदीबहिनीले दाजुभाइलाई ओखर, कटुस,

तिहारमा खाने परिकार बनाउँदा वा किन्दा ध्यान दिनुपर्ने कुरा

तिहार भन्ने बित्तिकै सेलरोटी, अनरसा, फिनी तथा विभिन्न तेल वा दूधमा पाके मिठाईका प्रकारहरूको उपभोग बढी हुन्छ । चाहे घरमै बनाउँदा होस् वा बजारबाट किनेर ल्याउँदा यी परिकार पकाउँदा वा किन्दा विशेष ध्यान दिनुपर्ने विज्ञहरू बताउँछन् ।

खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागले चाडवाड लक्षित गरी अहिले गर्दै आएको अनुगमनमा अखाद्य वस्तुको प्रयोग गरेर मिठाई बनाएको नपाइएको जनाएको छ । सरकारले तोके अनुसार मिठाई बनाउँदा प्रयोग गर्न पाइने खाद्य रङ्गको प्रयोग सीमाभित्रै प्रयोग गरेको पाइए पनि भान्साको सरसफाई र तेलको पुनःप्रयोगजस्ता विषयमा भने त्यतिधेरै ध्यान दिएको नपाइएको विज्ञहरूले बताएका छन् । दशैँतिहार जस्ता चाडपर्वमा धेरै मानिसले स्वास्थ्यको ख्याल नै नगरी मिठाई र सेलरोटी खाँदा त्यसले नकारात्मक असर पर्ने भन्दै सचेत भएर भान्सामा पकाउन वा बजारमा किन्न विज्ञहरूले सुझाएका छन् ।

घरमै सेलरोटी पकाउँदा के कुरामा ध्यान दिने ?

सेलरोटी बिना सम्भवतः तिहारको कल्पनै हुँदैन ।

तिहारमा खानेकुरा भन्ने बित्तिकै मानिसहरूको मनमा आउने खानेकुरा भनेको नै सेलरोटी हो । ठाउँ अनुसार सेलरोटीबाहेक अनरसा, फिनी, गो जीलगायतका खानेकुराहरू पनि घरमा पकाइन्छ । वा, बजारबाट किनेर

ल्याइन्छ । तर घरमै पकाउँदा वा बजारबाट किनेर ल्याउँदा पनि यी खाने कुराहरूमा विशेष ध्यान दिनुपर्ने खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागकी पूर्वमहानिदेशक डाक्टर जीवनप्रभा लामा बताउँछन् ।

तिहारका लागि भनेर बनाइने विशेष खानेकुराहरू तेल बिना नबन्ने र तेलको प्रयोग कसरी गरिन्छ भन्नेमा आम सर्वसाधारणले विशेष ध्यान दिनुपर्ने उनको सुझाव छ । अधिकांशले तिहारका लागि बनाउने खानेकुरा तेलमा पकाउँछन्- उनले भनिन् ।

पछिल्लो अनुगमनका बेला तेलको अत्यधिक मात्रामा पुनःप्रयोग गर्ने गरेको पनि पाइएको छ । स्वास्थ्यका लागि सबैभन्दा हानिकारक त्यही नै हुन्छ । एकपटक सेलरोटी बनाउन वा प्रयोग गरिसकेको तेल बाँकी रहेको खण्डमा चिसो भइसकेपछि पुनः प्रयोग गर्दा त्यो स्वास्थ्यका लागि निकै हानिकारक हुने उनी बताउँछन् ।

तेल महँगो छ र पकाएको तेल हो भनेर कतिपयले पुनः प्रयोग गर्ने गरेको मैले पाएको छु । त्यो असाध्यै हानिकारक हुन्छ- उनले भनिन् । एकपटक चिसो भइसकेपछि फेरि पकाउनु सट्टा त्यस्तो तेल तिहारमा

दियो वाल प्रयोग गर्ने हुने उनी बताउँछन् ।

कस्ता मिठाई स्वास्थ्यका लागि हानिकारक ?

मिठाई किन्दा भन्ने सावधानी अपनाउन विज्ञहरू सुझाउँछन् । त्यसो त मिठाईमा प्रयोग गरिने सबै प्रकारका रङ्ग स्वास्थ्यका लागि हानिकारक नै हुन्छन् भन्ने होइन तर आवश्यकताभन्दा बढी प्रयोग गरिएको रहेछ भने त्यसले स्वास्थ्यलाई असर गर्ने खाद्य विभागका प्रवक्ता मोहनकृष्ण महर्जन बताउँछन् ।

उनका अनुसार मिठाई किन्दा प्याकेटको हो भने कहिलेसम्म प्रयोग गर्न हुने हो त्यो ख्याल गर्नुपर्छ । त्यसबाहेक कुनै पनि रङ्गिन वा रंग हालेर बनाइएको मिठाई प्रयोग नगर्दा नै राम्रो हुने उनी सुझाउँछन् ।

बजारमा हिजोआज सरकारले तोके अनुसारकै मापदण्डभित्र रहेर बनाइएका मिठाई पाइएको भए पनि त्यो पनि सकेसम्म किन्न नहुने उनी बताउँछन् । एक केजी मिठाईमा दुई सय मिलिग्रामसम्मको खाद्य रङ्ग प्रयोग गर्न पाइन्छ भनेर खाद्य नियमावलीले व्यवस्था गरेको छ ।

'त्यतिभित्र नै प्रयोग भएको खान हुन्छ भन्ने हो । तर

पनि भरसक जुन मिठाई वा रोटीहरूमा कृत्रिम रङ्ग प्रयोग गरेको देखिन्छ त्यो स्वास्थ्यलाई हानि गर्ने खालको नै हुन्छ- महर्जनले भने । रङ्ग केवल आँखाका लागि हेर्न राम्रो हो त्यसैले रङ्ग नभएको प्राकृतिक रङ्गको मिठाई सबैभन्दा स्वास्थ्यवर्द्धक हुन्छ ।

अहिले काठमाडौं महानगरपालिकामा खाद्य गुणस्तरबारे विज्ञ रहेकी जीवनप्रभा लामा पनि रङ्ग नभिसाइएको मिठाई किन्नुपर्ने सुझाउँछन् । विज्ञ आफूले किन्नुपर्दा के कुरामा ध्यान दिन्छन् ? तिहारमा परम्परागत रूपमै बनाइने मिठाईमा पनि रङ्गको प्रयोग गरिएको हुन्छ । परम्परागत रूपमा पाइने मिठाईमा गंजा, दुई रङ्गै ल्वाङ्फूल, मठ, सेतो ल्वाङ्फूल, आँटुया, निम्की, पञ्जावी, लाखमरी, पानत्वाँ, फिनी, रोठ, अनरसालगायत पर्छन् ।

यीमध्ये केही मिठाईमा प्राकृतिक बाहेकको रङ्ग पनि मिसाइन्छ । यिनीहरूबाहेक अन्य मिठाईहरू पनि बजारमा धेरै विक्री हुन्छ र खपत पनि तिहारमा त्यतिकै हुन्छ । बजारमा पाइने कतिपय मिठाईमा म्याद गुञ्जने समय कहिले छ भनेर तोकिएको हुन्छ भने कतिपयमा त्यो तोकिएको हुँदैन । विज्ञ जीवनप्रभा लामा आफू बजार जाँदा म्याद समयसीमा भित्रकै छ/छैन हेर्ने र मिति नतोकिएका मिठाई कहिलेसम्म विधिदैन भनेर सोधेरमात्रै प्रयोग गर्ने गरेको बताउँछन् । खुला राखिएको मिठाईहरू चाहिँ सकेसम्म किन्न हुँदैन । सबैभन्दा किन्नै नहुने चाहिँ जुन मिठाईमा रङ्ग गाढा देखिन्छ त्यो त किन्नै हुँदैन- उनी भनिन्छन् । भगवानलाई चढाउने मिठाई पनि उपभोक्ताले राम्रो देखिने वा चहक बढी भएको किन्ने गरेको तर त्यो स्वास्थ्यका लागि हानिकारक हुने उनी बताउँछन् ।

गणेशलाई पहेंलो रङ्गको लड्डु वा देवीहरूलाई रातो रङ्गको मिठाई चढाएको र प्रसादको रूपमा खाएको देखिन्छ, त्यो खानु निकै नै हानिकारक हुन्छ- उनले भनिन् । रङ्गिन मिठाईहरू खाँदा घातक क्यान्सर वा मिर्गौलासम्बन्धी रोगहरू र विभिन्न दीर्घ रोग लाग्ने विज्ञहरू बताउँछन् ।

देउसी-भैलो किन र कसरी खेलिन्छ ?

तिहार नेपालीहरूको महान चाँड हो। तिहार पाँच दिन मनाइन्छ जसलाई यमपञ्चक पनि भनिन्छ। तिहार खास गरि रङ, फूलको फिलिमिली, प्रकृत पूजन र बत्तीहरूको पर्व हो।

यसमा काग, कुकुर, गाई गोरु र भाईको धुमधामसँग पूजा र अर्चना गरिन्छ। औंसीको दिन धनधान्यादि देवी लक्ष्मीको पूजा गरिन्छ। लक्ष्मी पूजा गरिसकेपछि किशोरीहरूले भैलो खेल्ने गर्छन्। भोलिपल्ट गोरु-गोवर्द्धन पूजा गरेपछि देउसी खेल्ने देउसीहरू देउसी गीत गाएर रमाइलो गर्छन्। बुढापाकाहरू पुरानो भाकाले देउसी भट्याउँछन् भने युवायुवतीहरू पुरानो र नयाँ भाका मिश्रित गरि आ-आफ्नै भाकाले देउसी खेल्छन्।

समूहमा मिलेर केटीहरूले गाउने गीत भैलो हो जुन तिहारको औंसीको दिन लक्ष्मीको पूजा गरिसकेपछि घर-घर गएर गाइन्छ। हिमाल, पहाड र तराई भएको देश नेपालको यो एउटा पुरानो संस्कृति पनि हो, जसमा किशोर किशोरीहरू जम्मा भएर आफ्नो छिमेकीहरूको घर घरमा गएर भैलो गीत गाउँछन्।

यो गीत गाउँदा साधारणतः एक जना मुख्य भैलेनी हुन्छन् र समूहका अरू व्यक्तिहरू मुख्य व्यक्तिको भैलेनी भन्दै गीतको अन्त सम्म अनुसरण गर्छन्। भैलो खेल्नेको घरबाट दान, सिधा र दक्षिणा दिन्छन्। त्यसपछि मुख्य व्यक्तिले भैलो गीतको अन्तमा घरका सबै जनालाई शुभकामना र आशिष दिन्छ र समूहका मान्छेहरू भैलो भन्दै गर्छन्।

भैलो गीतको एउटा नमूना यस्तो छ:
भैली गीत
भैलनी आईन आगन, बुढारी कुडारी राखन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मांगन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो हामी त्यसै आएँनौं, बलि राजाले पठाको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

अरुदिन आउने जोगिनी, आज आउने भैलेनी हरियो गोबरले लिपेको, लक्ष्मी पूजा गरेको हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो भैलनी आईन आगन, गुनिया चोला मागन हे ! औंसीको वारो, गाई तिहारो भैलो।

जसले दिन्छ पाथी, उसको सुनको छाती
जसले दिन्छ मूरी, उसको सुनको धुरी।

आशिष यसरी पनि दिन्छन्:

आहै, भन मेरा संगी हो- भैलेनी, आहै भट्याउनेको- भैलेनी आहै, सोरैमा ढाकी- भैलेनी, आहै रामरी भन- भैलेनी, आहै, आशिष दिन- भैलेनी, आहै, यसैमा घरको-भैलेनी, आहै, भडारमा- भैलेनी, आहै लक्ष्मीले - भैलेनी, आहै, बासै गरु- भैलेनी, आहै दुइमा छुटा- भैलेनी, आहै, इव्य होस- भैलेनी, आहै, माटोमा छुटा - भैलेनी, आहै अन्न बनोस- भैलेनी, आहै, पानीमा छुटा भैलेनी, आहै तेलमा बनोस - भैलेनी, आहै, यसैमा घरका - भैलेनी, आहै घरवेटी बाबा - भैलेनी, घरवेटी आमा - भैलेनी, लाला र बाला - भैलेनी, केटा र केटी - भैलेनी, आहै, वरपिपल जस्तै- भैलेनी, आहै, तपि रहन - भैलेनी, आहै, दुवोमा जस्तो - भैलेनी, आहै, मौलाइ रहन- भैलेनी, आहै, नाम र किति - भैलेनी, आहै, फौलमा रहोस- भैलेनी, आहै, यसै घरमा-भैलेनी, आहै, सुख र शान्ति-भैलेनी, आहै, सधैमा रहोस- भैलेनी.....

आहै, लेकको काने- भैलेनी, आहै औलाको माने- भैलेनी, आहै, आशिष दिन- भैलेनी, आहै, यतिकै जाने- भैलेनी।
यति भनिसकेपछि भैलेनीहरू हाँसी मजाक गर्दै रमाइलो गर्दै फेरि अर्को घरमा भैलो खेल्न जान्छन्। तिहार नेपालीहरूको एउटा पुरानो सांस्कृतिक पर्व हो। तिहारको हलि तिहार भाइ तिहारको दिन पुरुषहरू जम्मा भएर आफ्नो छिमेकीहरूको घर घरमा गएर देउसी गीत गाउँछन् र देउसी खेल्छन्। रमाइलो गर्छन्। खासमा 'देउसिरे' देव श्री रामबाट अपभ्रंश भएर आएको हो भन्ने परम्परागत मान्यता रहेको छ।

देउसी खेल युवा र केटाकेटी मात्रै होइन, प्रौढ र पाका उमेरका मान्छेहरू पनि निकै रमाइलो मान्छन्। टोली नाइकेले भट्याउनेले लय हालेर नाटकीय शैलीले भट्याउने र सहभागीहरूले देउसीरे घन्काउँदै सामूहिक रूपमा नाच्ने चलन नेपालको मौलिक विशेषता हो। नाच्ने क्रममा यस घरको मन ठूलो छ, दान पनि ठूलै हुन्छ, देउसे भैलोलाई मुठीखोलेर दान दिन्छन्, मिठामिठा परिकार दिन्छन्, भनिन्छ। त्यसै क्रममा हामी त्यसै आएका हौं, बलिराजाले पठाएको

भन्ने गरिन्छ।

यो गीत गाउँदा साधारणतः एक जना मुख्य- भट्याउने हुन्छन् र मण्डली समूहका अरू व्यक्तिहरू मुख्य व्यक्तिको देउसिरे भन्दै गीतको अन्तसम्म अनुसरण गर्छन्।

देउसी गीत

देउसी टोलीको मुख्यले भन्छ -
आहै फिलिमिली फिलिमिली
मण्डली समूह- देउसिरे !
आहै के को फिलिमिली
मण्डली समूह - देउसिरे!
भट्याउने आहै फूलको फिलिमिली
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै बत्तीको फिलिमिली
समूह - देउसिरे!

भट्याउने आहै, भन मेरा भाइ हो
समूह - देउसिरे!
भट्याउने आहै, रामरी भन
समूह - देउसिरे !
भट्याउने - आहै, स्वर मिलाई भन
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै, भन न भन
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै देउसीरे खेल
समूह - देउसिरे!

भट्याउने आहै आएका हामी
समूह- देउसिरे !
भट्याउने आहै, वर्षमा दिनको
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै, चाड र वाड
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै, मनाउन भनी
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै आएका हामी
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै रातो माटो
समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, चण्ड र वाड
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै, मनाउन भनी
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै आएका हामी
समूह - देउसिरे !
भट्याउने आहै रातो माटो
समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, चिप्लो वाटो

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, लडैमा पढै

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, आएका हामी

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, भनभन भाइ हो

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, रामरी भन

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, तीन दिन तिहार

समूह - देउसिरे !

भट्याउने ए, पाँच दिन पन्चक

समूह - देउसिरे !

भट्याउने मनाउनै पर्छ

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, हामी त्यसै

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, आएका हौं

समूह - देउसिरे !

भट्याउने बलिराजाले पठाएको

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, भन मेरा भाइ हो

समूह - देउसिरे !

भट्याउने हे रामरी भन

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, आखाम वाखम

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, मेलरोटि चाखम

समूह - देउसिरे !

भट्याउने आहै, भन मेरा भाइ हो

समूह - देउसिरे !

यस्तै प्रक्रिया चल्दै गएपछि देउसी खेल गएको घरबाट

नाइलोमा दियो, कलस, फूल, अगारवती, चामल, रुपैया

पैसा, सेलरोटी, फलफूल आदि विभिन्न प्रकारका चीजहरू

ल्याएर आँगन वा कौसीमा राखी दिन्छन्।

मुख्य व्यक्ति लगाएत देउसे त्यसैको वरिपरि घुम्दै देउसी

खेल्दै नाँच्छन्। देउसिको मुख्य व्यक्ति भट्याउनेले गएको

घरका सबै जनालाई देउसी गीतबाटै शुभकामना र आशिष

दिन्छ र समूहका अरू मान्छेहरू देउसुरे देउसुरे भन्दै गर्छन्।

र दक्षिणा फलफूल सेलरोटी आदि लिएर देउसे अर्को घरतिर

लाग्छ।

तिहार सांगीतिक तथा फिलिमिलीको पर्व पनि हो।

यतिवेला नाचगान गर्ने परम्परा छ। रमाइलो त के भने

तिहारको आफ्नो विशिष्ट देउसी-भैलो गीत छ। त्यसलाई

पेश गर्ने कौशल पनि आफ्नै किसिमको छ। आफ्नै भाका र

लय छ। तिहारको अरु भन्ने गार्डतिहारको दिन लक्ष्मी

पूजीसकेपछि महिलाहरू घर-घरमा गएर 'भैलनी आइन्

आँगन' भन्दै एकै स्वरमा लय हाँदै भैली खेल्छन्।

तिहारको गोरु तिहार र भाइटीका का दिन खासगरी

पुरुषहरूले देउसी खेलेर खुब रमाइलो गर्छन्। भाइटीकाको

दिन दिदीबहिनीले दाजुभाइलाई निधारामा सप्तरङ्गी टीका र

फूलको माला लगाउँदै आशीर्वाद दिन्छन्।

यसरी तिहारले प्रकृत पूजा, प्राणीहरूको पूजा गरि एक

आपसी मेलमिलाप, सद्भाव, माया, प्रेम, स्नेहको पर्वको

रूपमा भव्य रूपले मनाइन्छ।

पतान्जलको अधिवेशन भापामा

भापा, कात्तिक २६। पतान्जल योग समितिको तेश्रो राष्ट्रिय महाधिवेशनको तयारीलाई तीव्र पारिएको छ।

दमकमा बसेको प्रदेशस्तरीय बैठकले होम गीतको संयोजकत्वमा आर्थिक उपसमिति चयन गरेको छ।

त्यस्तै भापा जिल्ला सचिव टेकेन्द्र ढकालको संयोजकत्वमा प्रचार प्रसार उपसमिति गठन गरेको छ। तीर्थराज

अधिकारीको संयोजकत्वमा स्वास्थ्य उपसमिति चयन गरिएको छ। अतिथि सत्कारमा व्यवस्थापन समितिमा संयोजक अमर बस्नेत रहेका छन्। आवास तथा खाद्यान्न व्यवस्थापन उपसमितिको संयोजकमा तारा गौतम रहेकी छन्। अधिवेशन मंसिर १५, १६ र १७ गते दमकमा हुने बताइएको छ।

हाडजोर्नी तथा नसाका समस्याहरूको सफल उपचार

पूर्वाञ्चलकै पहिलो तथा एकमात्र फरक चिकित्साको उपचार स्पर्क पूर्वाञ्चल अस्पताल बिराटमोड भापामा हाडजोर्नी तथा नसाका बिरामीहरूको सफल उपचार।

जाँच तथा उपचार हुने समस्याहरू
- गर्धन, ढाड, कमर दुख्ने, डिस्क प्रोत्र्याप्स, नसा च्यापिएको, हड्डी खिडिएको
- बाघ रोग, युरिक एसिड बढेको, आर्थराइटिस, जोर्नी दुख्ने, जोर्नी जाम भएको
- शरीर भ्रमभ्रमाउने, पोल्ने, लाटो हुने, कान्से,
- प्यारालाइसिस तथा हिंडु गाढो हुने शरीरको एक वा दुवै भाग नचल्ने, मुख बाडिएकोको बिरामीलाई भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।
- प्यारालाइसिस भएको तथा हिंडु नसक्ने बिरामीका लागि अस्पतालमा भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।

स्पर्क पूर्वाञ्चल अस्पताल, कलकाई रोड
नेपाल टेलिकम पूर्व बिराटमोड, भापा (फोन : ०२३-५३०१२३, ९८०३१५४६९९)

ताप्लेजुड-पाथीभरा सफल यात्रा

बिराटमोडबाट फिदिम, ताप्लेजुड हुँदै पाथीभरा मन्दिरसम्म साथै बेचम्बू, मेमेडसम्मको सफल यात्राका लागि हामिलाई सम्भन्नुहोस्।

ताप्लेजुड पाथीभरा काउन्टर
मो. ९८०३२५०४७२,
९८०३३६४०९३

डिजिटल तराजू विशेष छुटमा

Barnet Weighing Scale
सुरुहा कनपा-३, भापा
9810405794,
Mob: 9802742456

साम्रा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सरसफाई

भापामै भ्याकुम सिस्टमको ठूलो ट्याङ्कीमा सफाई गरिने छ।

विशाल हरिजन
९८२४९०४६२, ९७४५२६०८२५
९८१४९९३७१२, ९८४२६७७७५५

नोट: आधुनिक प्रविधिबाट सञ्चालित फाफाकै सबैभन्दा ठूलो सेफ्टी ट्याङ्की अनुभवी व्यक्तिबाट ट्याङ्केट स्विकार भएमा सर्भिसको व्यवस्था छ।

सेफ्टी ट्याङ्की सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।

भापा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सफाई

बिराटमोड सम्पर्क
राजकुमार ओष्ठ
९८२२६४६००५, ९८०३०१०४१०
९८४२६३४६२, ०२३-४६००५

दमक सम्पर्क:
देवी शिवा
९८२२६४६००५, ९८४२६३४६२, ९८४२६३४६२

भापामै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमको ट्याङ्कीबाट सफाई गरिन्छ।

उच्च गुणस्तर सुलभ मूल्य

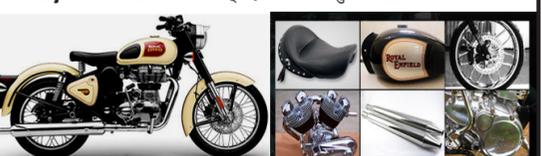
सयपत्री बालुवा प्रशोधन उद्योग

यहाँ आधुनिक प्रविधिले प्रशोधित बालुवा, गिट्टी आदि निर्माणजन्य सामग्री सुपथ मूल्यमा पाइनुका साथै तुरुन्त डेलिभरी समेत गरिन्छ।

सम्पर्क :
९८०४९५४४००, ९८६६२४२४६६
अर्जुनधारा नगरपालिका- ४ भापा

नेपालीहरूको लागि भरपर्दो सेवा निशान्त मोटरसाइकल पाटर्स एण्ड सर्भिसिङ्ग सेन्टर

Royal Enfield को आधिकारिक बिक्रेता (डिलर) भएकाले Royal Enfield को पाटर्सह विशेष छुटमा बिक्री गरिँदछ।

यहाँ जुनसुकै कम्पनीको मोटोसाइकल, स्कुटरका सम्पूर्ण पाटर्स पाइनुका साथै सर्भिसिङ्ग पनि गरिन्छ।

निशान्त मोटरसाइकल पाटर्स एण्ड सर्भिसिङ्ग सेन्टर

पानीटकीको पहिलो गल्ली दायाँ साइड सम्पर्क : निशान्त- ८३७२०७८४५४/८३४८४७३७१७ (इण्डिया), ९८४०९६४४५३ (नेपाल)

नोट: यहाँबाट नि:शुल्क ज्योतिष सेवा उपलब्ध गराइन्छ।
Youtube Channel : Nishat M jotic kendra

ज्यो. पं. छेमप्रसाद पौडेल
फोन सम्पर्क ९८०११५४६९९

मेघ (वृ. वे. वो. लो. लि. लु. लो. अ.) - स्वास्थ्यले साथ दिने छैन, शरिरमा आलस्यता पैदा हुनेछ, अनावश्यक चिन्तनले शरिर गलेर जानेछ, मन खिन्न रहला।
बुध (इ. उ. ए. ओ. वा. वि. बु. वे. बो.) - पत्नी, पत्नी